

HOOLDUSÕPE

PÕHIKOOLI SIHISEADE HOOLDUSÕPPES

Hooldusõpe määratakse nõustamiskomisjoni otsusega. Puude eripärade tõttu tõttu erinevad laste õpivajadused oluliselt, kuid enamikule on sealjuures iseloomulikud tunnused. Otsuse kohaselt vajavad hooldusõpet raske või sügava vaimupuudega ja liitpuudega õpilased. Iseloomulik on puude “tahulisus”. Hooldusõppes avalduvad erinevad puudetahud kuni liitpuudeni (neuroloogilised, geneetilised või kehalised lisapuuded näit. PCI, epilepsia, autism jne). Reaalne tegevusvõime erinevates valdkondades (füüsilis-praktiline, kognitiivne, kommunikatiivne, sotsiaalne) võib isikuti olla väga erinev. Õppijatele on omane enesekeskne tunnetus, kuid nad suudavad eristada ennast ja teisi. Oskused kujunevad lihtsate igapäevaste tegevuste järjestamise ja spetsiifiliselt üles ehitatud kordamisstrateegia tulemusel. Mõtlemise areng toimub praktilise tegevuse kaudu seoste otsimise ja loomise alusel. Hooldusõppe õpilastele on raskendatud aja ja kohataju. Nendes printsiibides toimub orienteerumine tuttavate tegevuste (sündmuste) kogemise teel.

Õppe ja kasvatus üldeesmärk on intellektipuudega õpilase isiksuse terviklik areng ja kujunemine Eesti kodanikuks, kes vastavalt oma eale ja võimetele osaleb ühiskonnaelus, tuleb võimalikult iseseisvalt toime eakohases igapäevaelus ja osaleb jõukohases töötegevuses.

Hooldusõppe põhiülesanne on toetada erituge vajava õpilase arengut, kujundada oskusi, vilumusi ja ühiskonnas aktsepteeritavaid käitumisharjumusi, mis on vajalikud igapäevaseks toimetulekuks erinevates inimrühmades ja kogukondades ning tööelus. Koolis luuakse õpilase arengut toetav keskkond, et saavutada õpilase isiksuse arengus parim võimalik ja sotsiaalselt tunnustatav tulemus.

Hooldusõppes jaguneb õpetus tegevusvaldkondadeks, mis realiseeritakse praktilise tegevuse käigus. Hooldusõppes õpivad õpilased individuaalse õppekava alusel. Õppetöö ja kasvatustegevuste planeerimisel ja läbiviimisel lähtutakse Randvere kooli põhiväärtustest.

IÕK-s kajastuvad oodatavad õpitulemused järgmistes tegevusvaldkondades:

- kognitiivsed oskused

- kommunikatsioonioskused
- sotsiaalsed oskused
- igapäevaoskused
- motoorsed oskused.

Õppekava arendamisel ja rakendamisel arvestatakse meie kooli ja klassi õpilastega. Tähtis on koostöö eripedagoogiga, õpetajatega, lapsevanematega, kooli tugispetsialistidega, spetsialistidega väljaspool kooli ning Viimsi valla esindajatega.

Õppeülesanded sooritatakse vajaliku abiga, valdavalt koostegEVuses. Praktilise tegevuse kaudu arendatakse lapse motoorikat, eneseteenindamise oskusi, elementaarset tunnetustegevust ja suhtlemisoskust.

Õppetöö toimub kogupäevakooli põhimõttel - päev on üks tervik ja ajakava paindlik, tegevustesse on kaasatud erinevad spetsialistid ja arendustegevus toimub kogu lapse koolis viibitud aja vältel.

Oluline on pöörata tähelepanu õpilase oskusele oma käitumist reguleerida, seejuures arvestatakse lapse individuaalsete erisustega ning rakendatakse vajadusel erimetoodikaid (sh visuaalseid strateegiad).

Valdavaks õppemeetodiks on tervikõppemeetod. Õppetööd planeerides arvestatakse kõikide tegevusvaldkondadega: motoorika, sotsiaalsed oskused, kommunikatsioon, kognitiivsed oskused. Harjutamine toimub osaoskuste kaupa. Õpilase arengukaardi ja individuaalse õppekava kirjutamisel kasutatakse Randvere kooli blanke.

Praktilise tegevuse käigus areneb suhtlemine ja kujunevad harjumused. Õppetöö planeeritakse individuaalse õppekava alusel. Individuaalsete õppekavade koostamisel arvestatakse rehabilitatsiooniplaani olemasolul rehabilitatsioonimeeskonna spetsialistide ettepanekutega (koostöö Fertilitase erahaigla spetsialistidega).

ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE PÕHIMÕTTED

ÕPPE JA KASVATUSE RÕHUASETUSED I ARENGUTASEMEL

Esimesel arengutasemel orienteerub õpilane end ümbritseval tasandil. Eesmärk on arendada tunnetust eri meelte abil.

- Tähelepanu. Piltkontakti saavutamine (selle lühiajaline hoidmine, sh objektil). Käeliigutuste jälgimine õpilase poolt.
- Piltkontaktilt liigutakse järjest pikema kestusega tähelepanu hoidmisele (objektide liigutamine, stiimulite vahetamine või asendamine).
- Aistingud ja tajud. Tunnuste märkamine: ere valgus, liikuv objekt, äkiline heli, müra, erinevad pinnad (sile, krobe jne). Õpilase keha puutetundlikkuse arendamine.
- Mälu. Mõne tuttava või läheduses oleva objekti äratundmine.
- Mõtlemine. Võimetekohane manipuleerimine esemetega. Tegutsemine tuttava abivahendi toel.
- Motoorika. Tunnetusprotsesside ja tegevuse eelduseks on motoorika areng: passiivsed liigutused koostegevuses ja imiteerimise järgi, esemete haaramine, hoidmine ja lahtilaskmine, omandatud liigustusstereotüüpide mitmekesistamine. Objektide jälgimine, liigutuste suuna, amplituudi, rütmi ja tempo muutmine. Elementaarse tunnetustegevuse aktiveerimine liigutuste abil.

Õpetuse eesmärk on elementaarsete liigutuste ja toimingute sooritamine abiga või koostegevuses. Esimesel arenguastmel pannakse rõhku: kontakti loomisele ja saavutamisel, hääle tekke stimuleerimisele, häälitsemisele, sõna tajumisele ja selle rollile sümbolina, suhtlusvahendite kasutamisele (vastavalt õpilase võimetele).

Laste füüsiline areng ja vaimsed võimed on erinevad, seetõttu valitakse tegevusi, abivahendeid ja oskuse omandamiseks kuluvat aega. Positiivsetet elamust kutsutakse esile ka minimaalsete edusammude eest (füüsiline kontakt, naeratus, toon). Õpilastele meeldiva elu- ja õpikeskkonna loomine on õpilase õppetöös väga tähtis. Oluline on õpetada õpilasi oma põhivajadustest märku andma.

TAOTLETAVAD PÄDEVUSED I ARENGUTASEMEL

I ARENGUTASEME LÕPUKS ÕPILANE:

- märkab läheduses olevaid objekte; tunneb ära temaga tegelevad inimesed;
- sooritab stereotüüpseid liigutusi imiteerimise teel;
- hoiab kättepandud esemeid; haarab esemeid, (ühe/kahe käega), mängib nendega ja laseb käest lahti;
- tunneb enamasti ära tuttavad žestid (lihtviiped);
- reageerib kontaktile (hää, puudutus, sõna või lõhn) liigutuste, žestide ja häälsustega, otsib mõnikord kontakti;
- annab märku mõnest oma põhivajadusest;
- suudab vähest aega suunatult säilitada tähelepanu
- stereotüüpsetes situatsioonides reageerib mõnele tuttavale sõnale;
- sooritab mõnda eneseteeninduseks vajalikku liigutust füüsilise abiga.

ÕPPE JA KASVATUSE RÕHUASETUSED II ARENGUTASEMEL

II arengutasemel on õpilaste juhtivaks tunnetustegevuseks kohanemine ümbritsevaga.

- Tähelepanu. Tähelepanu suunamine ja hoidmine žestide ja sõnaga, objektide jälgimine nende liigutamisel või paigutuse muutmisel. Objekti tunnuste suunatud tajumine eri meeltega (inimesed, esemed, õppevahendid, ruumid). Tuttavate objektide äratundmine
- Mälu. Ühe kindla objekti ära tundmine 2-3 eseme hulgast (õpetaja kaasabil)
- Taju. Objektide tajumine eri meeltega (kuju, värvus, suurus; heli, müra, temperatuur, pinnaomadused), esemetega manipuleerimine, sh koostegevuses vastavalt nende funktsioonile.
- Mõtlemine. Esemete kasutamine õpilasele tuttavates situatsioonides.
- Motoorika. Liigutuste sooritamine eeskuju järgi, vajaduse korral koosliigutused, žestide ja sõnaga suunatud liigutused. Liikumine ruumis, silma- ja käeliigutuste seostamine. Kahe või enama eri liigutuse korduv sooritamine (järjestikune, samaaegne). Elementaarse tunnetustegevuse aktiveerimine liigutuste abil.

II arengutaseme põhitootlus on õpitud lihtsate toimingute sooritamine stereotüüpses situatsioonis, mõne abivahendi kasutamine suunatult. Mõne omandatud stereotüüpselise liigutusliku toimingu sooritamine variatiivsetes tingimustes (abivahendid, keskkond). Adekvaatne reageerimine pedagoogi intonatsioonile, mõnele sõnale või žestile tuttavas situatsioonis.

Positiivsete emotsioonide ja käitumisviiside toetamine ja negatiivsete pärssimine (soovide rahuldamise lühiajaline edasilükkamine); tähelepanu hoidmine ühisel tegevusel, tähelepanu jagamine suhtluspartneri ja objekti vahel. Eakaaslaste märkamine, aktsepteerimine ja ühises tegevuses osalemine.

Enda keha ja liigutuste tunnetamine (kehaosadele osutamine, esmane matkimine), jõukohaste liikumisviiside harjutamine, abivahendi kasutamise õppimine (käimisraam, ratastool), esemeline tegevus (haaramine, võtmine, andmine, asetamine, kopsimine).

Hooldusõppel oleva õpilaste füüsiline areng ja vaimsed võimed on erinevad. Seetõttu varieeritakse tegevusi, abivahendeid, abi osutamist ja oskuse omandamiseks kuluvat aega vastavalt iga õpilase individuaalseid võimeid ja iseärasusi arvesse võttes.

Oluline on õpetada õpilasi oma põhivajadustest igapäevaselt märku andma, motiveerida neid iseseisvalt tegutsema, toetades iseseisvat tegutsemist võimalikult täpselt reguleeritud abiga (alternatiivkommunikatsiooni abi vajadusel/esemeline kommunikatsioon).

TAOTLETAVAD PÄDEVUSED II ARENGUTASEMEL

II ARENGUTASEME LÕPUKS ÕPILANE:

- märkab ja tunneb ära 2–3 objekti hulgast mõne tuttava objekti;
- tajub objekte eri meeltega;
- suudab seostada silma- ja käeliigutusi;
- kasutab tuttavat tegevusvahendit stereotüüpsetes tingimustes;
- reageerib suhtlemises kasutatavatele tuttavatele vahenditele (žestid, sõnad, pildid jne);
- reageerib alternatiivsetele suhtlemisvahenditele või lihtsale situatiivsele kõnele võimetekohaselt (PCS);
- annab oma vajadustest arusaadavate keeleliste ja/või alternatiivsete vahenditega märku;

- suudab koostegEVuses valikuliselt tähelepanu suunata ja hoida;
- reageerib adekvaatselt tuttavatele žestidele ja mõnele sõnale/lausungile tegevussituatsioonides;
- osaleb eneseteeninduses, sooritab mõningaid jõukohaseid osatoiminguid iseseisvalt (wc, riietumine).

ÕPPE JA KASVATUSE RÕHUASETUSED III ARENGUTASEMEL

III arengutasemel hakkab õpilastel vähesel määral kujunema analüütiline taj.

- Tähelepanu. Õpilane suudab iseseisvalt tähelepanu hoida ja ümber suunata. Tähelepanu ja töövõime ajaline pikendamine, ohusituatsioonide märkamine ja tuttavas situatsioonis vältimine. Sotsiaalselt sobivate käitumisviiside valimine ühistegEVuses, elementaarse mänguoskuse kujundamine.
- Taj. Õpilane suudab objekte ja kujutisi tajuda/märgata erinevatel taustadel või asendis.
- Mälu. Harjumuspäraste tegevuste tegemine iseseisvalt või vähese abiga.
- Mõtlemine. Sihipärane esemeline tegevus (rühmitamine, sobitamine), harjumustele toetuvate tegevusahelate sooritamine koostegEVuses või iseseisvalt.
- Motoorika. Käe ja sõrmede liigutuste täpsus. Oma liigutuste ja tegevuste koordineerimine. Elementaarse kehatunnetuse kujundamine baasstimulatsiooni.

III arengutaseme põhitaotlus on omandatud praktilise toimingu ahela sooritamine variatiivsetes tingimustes.

Emotsionaalse kontakti loomine täiskasvanuga, positiivne reageerimine kontaktile, pilkkontakti lühiajaline hoidmine, reageerimine häälele, žestile, sõnale, puudutusele, tuttavale ühistegEVusele; positiivsete elamuste esilekutsumine minimaalsete edusammude eest. Täiskasvanu on vahendajaks õpilase suhtlemisel esemelise maailmaga.

Oma tegevuse ja vajaduste elementaarne sõnastamine (PCS, esemed). Korralduste mõistmine ja täitmine oma kogemuste piires.

Suhtlemisvahendite õpetamisel arvestatakse õpilase füüsilist seisundit ja vaimset arengut. Õppetegevuse sisu ja vorm on tihedalt seotud reaalse situatsiooni ja sobiva õpikeskkonnaga. Arendatakse võimalikult kõiki eri valdkondade tegevusi.

III ARENGUTASEMEL TAOTLETAVAD PÄDEVUSED

III ARENGUTASEME LÕPUKS ÕPILANE:

- Reageerib ja vastab adekvaatselt arusaadavatele korraldustele;
- Tajub erinevaid objekte, kasutades oma meeli;
- märkab ja tunneb oma kogemustele toetudes ära objekti selle funktsiooni;
- sooritab erinevaid liigutusi vastavalt tegevusele (vajadusel abiga);
- säilitab mõne harjumuspärase osatoimingu juures tähelepanu;
- teatab arusaadavalt oma vajadustest (vajadusel abiga või suunamisel);
- Sooritab eneseteeninduslike toiminguid vastavalt omandatud oskustele.

Hooldusõppel oleva õpilase tundide arv jaguneb vastavalt õpilase arengu tasemele. Tundide jaotus kajastub õpilase individuaalses õppekavas.

		<u>NÄDALAKOORMUS</u>	
<u>TEGEVUSVALDKOND</u>	I tasand	II tasand	III tasand
Kommunikatsioon			

Muudetud direktori käskkirjaga nr 1-3/5 12.09.2016; 1-3/12 31.08.2020; 1-3/5 05.05.2022;
1-3/14 30.08. 2024

Igapäevaoskused			
Kognitiivsed oskused	20	20	20
Sotsiaalsed oskused			
Motoorika sh. peenmotoorika			

PÄEVAKAVA (RANDVERE KOOLI NÄITEL):

kell 8.45 – 9.30 hommikusöök + hommikuring

kell 9.40 – 10.25 hommikused tegelused, st vastavalt graafikule lapsel füsioteraapia, logopeed, eripedagoog, muusikatund, tunnetustuba või tegevused kasvatajaga ,sh joonistamine, meisterdamine, erinevad mängud.

kell 10.35 – 11.20 tegevused klassiruumis/ ettevalmistus lõunasöögiks

kell 11:40 – 12.30 õueskäik/tunnetustuba

kell 12.45 – 13.30 tegevused klassiruumis

kell 14.00 – 16.00 oode +vaikne tund (lõunauni)

kell 16.00-17.00- tegevused PPR,(muusikatund, tunnetustuba või tegevused kasvatajaga

kell 17.00- Kojuminek